

שאלון לבדיקת מוקד שליטה של תלמידים

אוניברסיטת בר-אילן

הקשר בין מסגרת חינוכית חטיבה צעירה

במגזר הערבי ,

לבין משתנים אישיותיים של התלמיד :

מוקד שליטה פנימי

דימוי עצמי (חברתי ולימודי)

רמת חרדה מצבית

מאת

מילכה רוזנוולד

מנחה : ד"ר יעקב כץ

תש"ס 2000

רמת – גן

כלי המחקר :

שאלון לבדיקת מוקד שליטה של תלמידים

שאלון לבדיקת מוקד שליטה התלמידים (Katz, 1994) בוחן את העמדות של הילד בהיבטים התלויים בגורם חיצוני או בגורם פנימי. בשאלון 24 פריטים. מחציתם בודקים מוקד שליטה חיצוני ומחציתם – מוקד שליטה פנימי. מכיוון שמשנתה זה הנו משנתה רציף, נבדקו במחקר זה רק הפריטים הבוחנים מוקד שליטה פנימי.

דוגמא לגורם פנימי: " כאשר מישהו מתרגז עליו, בדרך כלל אני יכול לעשות משהו בעניין זה ". במסגרת שאלון זה הילד התבקש לדרג את מידת הסכמתו עם תיאור המצב \ העמדה המופיע בפריט.

התשובות סומנו בערכים הנעים מ-1 עד 5, כאשר מספר 1 מסמך "מסכים בהחלט", ומספר 5 "בהחלט לא מסכים". מקדם מהימנות $a = 0.81$ (Katz, 1994). בבדיקת מהימנות של עקביות פנימית (אלפא קרונבאך), שנערכה לשאלון מוקד שליטה, התקבלו במחקר הנוכחי מקדמי המהימנות הבאים:

שם המדד	סה"כ פריטים	אלפא בהתחלת המחקר	אלפא בתום המחקר
מוקר שליטה פנימי	12	0.53	0.56

בהתבסס על ממצאי בדיקת המהימנות של עקביות פנימית (אלפא קרונבאך), חושב לכל נבדק ציון מוקד שליטה פנימי וציון מוקד שליטה חיצוני על ידי חישוב הממוצע של ערכי התשובות המשתייכות לכל מדד, ביחס לתחילת המחקר ולתום המחקר בנפרד.

טווח הציונים במוקד שליטה פנימי נע מ-1 (רמה נמוכה של מוכר שליטה פנימי) ועד 5 (רמה גבוהה של מוקד שליטה פנימי).

בדיקת מהימנות של עקביות פנימית (אלפא קרונבאך)

לשאלון מוקד שליטה בתחילת המחקר ובתום המחקר

מוקד שליטה פנימי :

לסולם מוקד שליטה פנימי השתייכו 12 פריטים :

מספר הפריט	
1	"כאשר מישהו מתרגז עלי, בדרך כלל אני יכול לעשות משהו בענין זה"
2	"הצלחה היא יותר ענין של מאמץ מאשר ענין של מזל"
7	"לדעתי ילד בגילי יכול בדרך כלל לעשות מה שהוא רוצה"
8	"לדעתי חשוב לתכנן מה שאהיה לכשאגדל"
10	"אם מישהו עומד להכות: בדרך כלל אני יכול לעשות משהו בנדון"
11	"לפעמים אני מנסה להתידד עם ילד אחר , אפילו אם הוא אינו מעוניין בכך"
12	"כשאני נכנס לויכוח או מריבה , זה לעתים באשמתי"
15	"אני יכול בדרך כלל להשפיע על אחרים שיחבבו אותי"
19	"ילדים בגילי יכולים לשנות דברים בעולם"
20	"בדרך כלל אני יכול להשפיע על אחרים להשתתף בפעולות בהן אני מעוניין"
23	"בדרך כלל אני יכול לעצור אחרים ממעשים שהם עושים שאינם לפי רוחי"
24	"אני יכול להשפיע על אחרים שישתמשו ברעיונות וההצעות שלי"

במדד מוקד שליטה פנימי הוחלט להוציא את פריט מס' 9: "כשאנשים מתייחסים אלי רע , אני מרגיש שאני הגורם ליחסם זה", ואת פריט מס' 14 "ילדים בגילי יכולים להשפיע על בחירת מקום מגורי המשפחה .

הוצאת פריטים אלה הובילה להעלאת מקדם רמת המהימנות מ- 0.4863 ל- 0.5302 בתחילת המחקר , ומ 0.48470 ל- 0.5623 בתום המחקר .

ניתוח גורמים לשאלון מוקד שליטה בתחילת המחקר

בניתוח גורמים ל- 24 פריטי שאלון מוקד שליטה בתחילת המחקר התקבלו 9 גורמים אשר הסבירו יחדיו 67.9% מן השונות , בעקבות הגבלת מספר הגורמים לשניים הוסברו 26.8% מן השונות .

גורם מספר	הסבר השונות באחוזים
1	17.3
2	9.5

לאחר רוטציה בשיטת Varimax התקבלו 2 עולמות תוכן לפי הפרוט הבא :

הטעינות	הפריטים	גורם מס'
72660	2. הצלחה היא יותר ענין של מאמץ מאשר ענין של מזל	1
66622	15. אני יכול בדרך כלל להשפיע על אחרים שיחבבו אותי	
63488	23. בדרך כלל אני יכול לעצור אחרים ממעשים שהם עושים שאינם לפי רוחי	
61688	13. נדמה לי שאחרים מעולם אינם עושים את הדברים אשר רוצה שיעשו אותם	
59473	24. אני יכול להשפיע על אחרים שישתמשו ברעיונות ובהצעות שלי.	
59004	1. כאשר משהו מתרגז עלי , בדרך כלל אני יכול לעשות משהו בענין זה .	
56299	11. לפעמים אני מנסה להתיידד עם אחר , אפילו אם הוא אינו מעונין בכך.	
46976	20. בדרך כלל אני יכול להשפיע על אחרים להשתתף בפעולות בהן אני מעונין.	
39264	9. כשאנשים מתייחסים אלי רע, אני מרגיש שאני הגורם ליחסם זה .	
36116	22. בדרך כלל אחרים גורמים לכך שאעשה דברים שהם רוצים בהם.	
33959	16. קשה לי להביא אחרים לידי כך שיעשו למעני דברים כלשהם , אפילו אם אבקש מהם	
31160	7. לדעתי ילד בגילי יכול בדרך כלל לעשות מה שהוא רוצה .	
31039	3. בעצם אין ברירה בבחירת החברים שלי .	
27673	10. אם מישהו עומד להכותני , בדרך כלל אני יכול לעשות משהו לי.	
19532	4. זה ענין של מזל בלבד , כאשר דברים נעימים קורים לי.	
60714	14. ילדים בגילי יכולים להשפיע על בחירת מקום מגורי המשפחה .	2
56860	19. ילדים בגילי יכולים להשפיע על בחירת מקום מגורי המשפחה.	
47612	21. אני מרגיש שאין לי סיכוי להגיע להחלטות עצמאיות .	
47612	18. אני חושב שלא משנה מה שיהיה , אין באפשרותי לשנות את המצב.	
48424	17. אני חושב שאין לילד בחירה ביחס למה שהוא יהיה לכשיגדל.	
46149	8. לדעתי חשוב לתכנן מה שאהיה לכשאגדל .	
36319	6. נראה לי שילדים אחרים מעולם אינם מבינים את רעיונותי וכי בלתי אפשרי להסביר להם .	

שאלון מוקד שליטה

אוניברסיטת בר-אילן

בית הספר לחינוך

שם התלמיד: _____

כיתה: _____

שאלון עמדות

הוראות: שאלון זה אינו בודק את ידיעותיך או את הישגיך. השאלות הבאות מיועדות לברר מהי הרגשתם של תלמידים בגילך לגבי עניינים מסויימים. אין כאן תשובות נכונות או בלתי נכונות. אחדים מכם יענו על שאלה מסוימת ב "כן" בזמן שאחרים יענו על אותה שאלה ב"לא". התשובה תלויה בהרגשתך האישית ביחס לאותה שאלה. סמן/י בעיגול את התשובה המתאימה בכל שאלה.

הערה: המשמעות של המספרים המופיעים בתשובות הנה כדלהלן:

1 = מסכים בהחלט, 2 = מסכים, 3 = לפעמים מסכים ולפעמים לא מסכים, 4 = לא מסכים, 5 = בהחלט לא מסכים.

1	2	3	4	5	1. כאשר מישו מתרגז עליי, בדרך כלל אני יכול לעשות משהו בעניין זה
1	2	3	4	5	2. הצלחה היא יותר עניין של מאמץ מאשר עניין של מזל
1	2	3	4	5	3. בעצם אין לי ברירה בבחירת החברים שלי
1	2	3	4	5	4. זה עניין של מזל בלבד, כאשר דברים נעימים קורים לי
1	2	3	4	5	5. אני מרגיש שאין בידי מה לעשות בשעה שחברי מתרגזים עלי
1	2	3	4	5	6. נראה לי שילדים אחרים מעולם אינם מבינים את רעיונותי וכי בלתי אפשרי להסביר לכם.
1	2	3	4	5	7. לדעתי, ילד בגילי יכול בדרך כלל לעשות מה שהוא רוצה
1	2	3	4	5	8. לדעתי, חשוב לתכנן מה שאהיה לכשאגדל
					9. כשאנשים מתייחסים אליי רע, אני מרגיש שאני הגורם

5 4 3 2 1

ליחסם זה .

10. אם משהו עומד להכותי , בדרך כלל אני יכול לעשות

5 4 3 2 1

משהו בנדון .

11. לפעמים אני מנסה להתיידד עם ילד אחר , אפילו אם

5 4 3 2 1

הוא אינו מעוניין בכך .

5 4 3 2 1

12. כשאני נכנס לוויכוח או מריבה , זה לעתים באשמתי

13. נדמה לי שאחרים מעולם אינם עושים את הדברים אשר

5 4 3 2 1

אני רוצה שיעשו אותם .

5 4 3 2 1

14 ילדים בגילי יכולים להשפיע על בחירת מקום מגורי

5 4 3 2 1

15. אני יכול בדרך כלל להשפיע על אחרים שיחבבו אותי

16. קשה לי להביא אחרים לידי כך שיעשו דברים כלשהם

5 4 3 2 1

, אפילו אם אבקש זאת מהם

17. אני חושב שאין לילד בחירה ביחס למה שהוא יהיה

5 4 3 2 1

לכשיגדל

18. אני חושב שלא משנה מה שיהיה , אין באפשרותי

5 4 3 2 1

לשנות את המצב .

5 4 3 2 1

19. ילדים בגילי יכולים לשנות דברים בעולם.

20. בדרך כלל אני יכול להשפיע על אחרים להשתתף

5 4 3 2 1

בפעולות בהן אני מעוניין .

5 4 3 2 1

21. אני מרגיש שאין לי סיכוי להגיע להחלטות עצמאיות

22. בדרך כלל אחרים גורמים לכך שאעשה דברים שהם

5 4 3 2 1

רוצים בהם .

23. בדרך כלל אני יכול לעצור אחרים ממעשים שהם

5 4 3 2 1

עושים שאינם לפי רוחי

24. אני יכול להשפיע על אחרים שישתמשו ברעיונות

5 4 3 2 1

ובהצעות שלי .